

Špecifikácia návrhu

na vydanie súhlasu vlády Slovenskej republiky so zmenou účelu použitia nevyčerpaných kapitálových výdavkov z predchádzajúcich rozpočtových rokov kapitoly Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky

Na základe vykonanej analýzy potrieb kapitálových výdavkov, na základe vývoja súčasnej pandemickej situácie a z dôvodu pretrvávajúceho vojnového konfliktu na území Ukrajiny, s ktorým okrem iného súvisí aj nevyhnutnosť zabezpečenia energetickej bezpečnosti SR, navrhujeme zmeniť účel použitia už pridelených rozpočtových prostriedkov v rámci prvku 0860103 – Hospodárenie s mobilizačnými zásobami (vrátane pohotovostných zásob) v celkovej sume **20 723 285,50 EUR** v zmysle záverov z rozporového konania, nasledovne:

Program/prvok	Investičná akcia (IA) / podpoložka ekonomickej klasifikácie (EK)	Zdroj	Suma v EUR
086 – Štátne hmotné rezervy	IA 46577 – Tvorba a doplnenie štátnych hmotných rezerv	131 K	5 859 234,24
		131 L	14 055 051,26
	IA 46576 – Kúpa pozemkov	131 K	809 000,00
SPOLU:			20 723 285,50

Tab 2: Návrh na zmenu účelu pridelených rozpočtových prostriedkov

Zostávajúce rozpočtové prostriedky vo výške 43 795 380,94 € budú použité na pôvodne určený účel v programe 0860103 – Hospodárenie s mobilizačnými zásobami (vrátane pohotovostných zásob) v závislosti od vývoja pandemickej situácie na území Slovenskej republiky.

ZDÔVODNENIE

Správa rezerv ako ústredný orgán štátnej správy pre štátne hmotné rezervy zabezpečuje o. i. hospodárenie, kontrolu a pripravenosť ŠHR. ŠHR predstavujú jeden z dôležitých prvkov hospodárstva Slovenskej republiky určeného na elimináciu následkov krízových situácií a mimoriadnych udalostí. Aby ŠHR spĺňali požiadavky ich pripravenosti na prípadné použitie, Správa rezerv v rámci hospodárenia s nimi vykonáva ich zámenu, príp. obmenu. Tento proces sa uskutočňuje v časových intervaloch určených pre jednotlivé položky ŠHR. Náklady na ochraňovanie Správa rezerv financuje zo štátneho rozpočtu, avšak cenové rozdiely vznikajúce pri zámene ŠHR Správa rezerv vykrýva z prostriedkov mimorozpočtového účtu, ktorý slúži na financovanie obmien, zámen, poplatkov a daní. Takáto forma financovania však z dlhodobého hľadiska nie je udržateľná, nakoľko vo všetkých prípadoch (v posledných rokoch okrem rozdielu zo zámeny jadrového paliva) sú cenové rozdiely v neprospech Správy rezerv, pretože je zrejmé, že nákupná cena nových – čerstvých zásob je vždy vyššia ako predajná cena starých, dlhšie skladovaných zásob. Napriek prijatým opatreniam v oblasti výdavkov na hospodárenie so zásobami ŠHR dochádza v priebehu jednotlivých rokov k rozporu medzi potrebami finančných zdrojov a zdrojom krytia zo štátneho rozpočtu. Deficit finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu kapitoly Správy rezerv je dlhodobo vykrývaný z mimorozpočtových prostriedkov Správy rezerv. Vzhľadom na potrebu zabezpečenia úloh, ktoré Správe rezerv vyplývajú zo zákona č. 372/2012 Z. z., však ide o nesystémové riešenie, nakoľko pri mimorozpočtových prostriedkoch ide o náhodné príjmy bez možnosti ovplyvňovať ich výšku, resp. časový priebeh a hlavná činnosť Správy rezerv by

mala byť financovaná zo štátneho rozpočtu. Navyše pri zostavovaní rozpočtu verejnej správy počnúc rokom 2020 a nasledujúce boli kapitole Správa rezerv znížené limity na výdavky o 10 % (list Ministerstva financií Slovenskej republiky č. MF/017280/2019-431 zo dňa 02.10.2019), čím boli a sú obmedzené možnosti vykrývania cenových rozdielov v rámci hospodárenia so ŠHR.

Náklady vo výške **19 914 285,50 EUR** na zabezpečenie doplnenia zásob ŠHR sú orientačné, nakoľko v súčasnej situácii je ich ťažko odhadnúť z dôvodu neustále sa zvyšujúcich cien potravín, komodít, surovín, energií, rastúcej inflácie, ovplyvnených aj ozbrojeným konfliktom na území susedného štátu. Ceny komodít v porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka narástli niekoľkonásobne. Súčasná nestála a nepredvídateľná situácia s ohľadom na závislosť a nízku úroveň energetickej a potravinovej sebestačnosti SR, ukazuje na nevyhnutnosť udržiavať primerané potravinové a energetické zásoby štátu pre pripravenosť na krízové situácie. Navrhovaná zmena účelu zároveň reflektuje aj na aktuálnu situáciu, týkajúcu sa odídených z Ukrajiny, a to v oblasti doplnenia pohotovostných zásob základných hygienických prostriedkov a prostriedkov na oddych.

Predpokladaná vyššie uvedená suma zahŕňa náklady na doplnenie vybraných položiek pohotovostných zásob, zásob hmotných rezerv jadrového paliva, pšenice, ryže, cukru a materiálu na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie v oblasti vodného hospodárstva a integrovaného záchranného systému.

Správa rezerv pri udržiavaní položiek v ŠHR prihliada na možnosti ich dlhodobého skladovania, dostupnosti skladovacích kapacít a hlavne na možnosť pravidelných obmien a zámen pred ich expiráciou. Zloženie ŠHR vychádza a v čiastočnej miere kopíruje požiadavky vyplývajúce z vyhlášky Ministerstva hospodárstva SR č. 172 z 11. apríla 2016, ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška Ministerstva hospodárstva SR č. 473/2011 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o predaji životne dôležitých výrobkov alebo životne dôležitých tovarov s využitím mimoriadnych regulačných opatrení a o odborných oprávneniach. Uvedená vyhláška uvádza 15 strategických potravín: mäso, chlieb, zemiaky, ryža, sušené mlieko (dojčenská výživa), mlieko, vajcia, múka, živočíšne tuky, rastlinné tuky, maslo, cukor, pečivo, soľ a balená voda.

Pšenica potravinárska (ďalej len „PP“) ako základná komodita pre výrobu strategických potravín – múky, chleba, pečiva, cestovín atď. má svoje nezastupiteľné miesto v rámci položiek hmotných rezerv slúžiacich pre zabezpečenie potravinovej bezpečnosti obyvateľstva SR. Táto plodina je v dostatočnom množstve pestovaná na Slovensku, nie je potrebný jej dovoz zo zahraničia.

Správa rezerv čiastkovo realizuje nesúbežnú zámenu PP, v rámci ktorej bola časť zásob pšenice vyskladnená a v tomto čase je pripravovaný nákup – naskladnenie tejto položky z úrody 2022. Nákupom 27 000 t by boli doplnené zásoby na položke PP na orientačný cieľový stav schválený uznesením vlády SR č. 201 zo dňa 16.03.2011.

Podľa údajov Agrárnych trhových informácií Slovenska (ATIS), ktoré na svojom webovom sídle zverejňuje Pôdohospodárska platobná agentúra, sa maximálna nákupná cena PP za 24. týždeň 2022 pohybuje na úrovni 390 EUR / t. Medziročný nárast priemernej nákupnej ceny PP je o 103,1%. Pri vyčíslení predpokladaných celkových nákladov na nákup 27 000 t vo výške 10 260 000 EUR bola použitá jednotková nákupná cena 380 EUR / t, ktorá bola Správe rezerv predložená v rámci verejnej obchodnej súťaže vyhlásenej na nákup pšenice v marci 2022. Na MRÚ Správy rezerv sú na nákup pšenice alokované finančné prostriedky vo výške 3 340 900 EUR, ktoré predstavujú príjem z predaja vyskladnených zásob. Na dofinancovanie nákupu celého objemu PP sú potrebné finančné zdroje vo výške **cca 6 919 100 EUR**.

Doplnené zásoby PP budú skladované v obilných silách Správy rezerv a nebudú mať vplyv na výšku výdavkov za skladné hradených zo štátneho rozpočtu.

Na skladovanie PP Správa rezerv využíva 4 obilné silá (Púchov, Poprad, Breziny, Hontianske Nemce), ktoré sú v jej vlastníctve a 1 obilné silo (Kežmarok), ktoré je vo vlastníctve spoločnosti Poľnonákup TATRY, a.s. (dcérska spoločnosť Správy rezerv), v celkovej kapacite 90 000 t. Pri využívaní obilného sila v Púchove Správa rezerv dlhodobo rieši oprávnenia prístupu k objektu obilného sila cez pozemky tretích osôb a finančné vzťahy voči vlastníkom týchto pozemkov, s ktorými je prístup k nehnuteľnosti Správy rezerv upravený nájomnou zmluvou a hradením nájomného zo strany Správy rezerv. Tento status quo Správa rezerv nepovažuje za hospodárny a efektívny, preto snahou Správy rezerv je dosiahnuť stav umožňujúci užívať vlastný majetok bez obmedzení a akýchkoľvek ďalších tiarch a prekážok.

Pri využívaní obilného sila v Poprade zabezpečuje Správa rezerv prístup cez pozemky, ktoré sú vo vlastníctve spoločnosti Poľnonákup TATRY, a.s., voči ktorej je vedené súdne konanie. Okresný súd Kežmarok rozsudkom zo dňa 30.10.2020 zaviazal žalovaného (Poľnonákup TATRY, a.s.) zaplatiť žalobcovi) sumu 331.939,19 eur s úrokom z omeškania vo výške 15 % ročne zo sumy 331.939,19 eur od 20.08.2004 do zaplatenia (momentálne už viac ako 1.200.000 EUR). Ak odvolací súd nevyhovie odvolaniu, žalovanému Poľnonákup TATRY, a.s. bezprostredne hrozí exekučné konanie a následne predaj majetku, t.j. pozemkov okolo sila vrátane prístupovej cesty. V danom prípade následné zabezpečenie prístupu formou nájmu, alebo vecného bremena súdnou cestou by bolo zdĺhavé a nevhodné a Správa rezerv by nevedela využívať silo do zabezpečenia prístupu inou formou.

Najlepším riešením tejto situácie sa javí kúpa všetkých pozemkov do vlastníctva Správy rezerv, ktoré sa nachádzajú pod objektami obilných síl a v ich okolí a sú potrebné pre zabezpečenie prístupu a prevádzkyschopnosti síl. Jedná sa o pozemky pod obilnými silami v Púchove a v Poprade, ktoré majú spolu kapacitu na uskladnenie 30 000 t PP, strategickú polohu jednak z hľadiska geografického rozmiestnenia skladovacích kapacít Správy rezerv, jednak z hľadiska ich dostupnosti priamym napojením na diaľnicu, preto ich využívanie je pre potreby Správy rezerv nesmierne dôležité. Znaleckým posudkom vypracovaným dňa 27.03.2022 bola stanovená všeobecná hodnota pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území Horné Kočkovce, obec Púchov v celkovej výmere 11 182 m² na 460 000,00 EUR a znaleckým posudkom vypracovaným dňa 13.04.2022 bola stanovená všeobecná hodnota pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území Veľká, obec Poprad v celkovej výmere 6 973 m² na 349 000,00 EUR. Odhadovaná kúpna cena pozemkov v Púchove a v Poprade vo výške predstavuje spolu sumu 809 000,00 EUR.

Ryža patrí medzi obilniny a s kukuricou a pšenicou medzi 3 najvýznamnejšie plodiny na svete. Jej výhodou je rýchla a jednoduchá príprava a dobrá skladovateľnosť. Dá sa považovať za plnohodnotnú náhradu zemiakov, ktoré majú výrazne vyššie nároky na skladovanie. V plnom rozsahu ide o dovozovú plodinu.

Zásoby ryže sú taktiež zamieňané po častiach po uplynutí lehoty skladovania. V minulom roku bolo vyskladnených v rámci nesúbežnej zámeny 200,117 t ryže s cieľom naskladniť nové zásoby v roku 2022. Na doplnenie týchto zásob sa predpokladajú celkové finančné náklady vo výške 200 117 EUR pri predpokladanej nákupnej cene 1 000 EUR / t., na dofinancovanie nákupu sú tak potrebné finančné prostriedky vo výške cca 119 070 EUR.

V rokoch 2022 - 2023 je nutné vykonať zámenu ďalších zásob ryže v celkovom množstve 583,368 t. Predpokladané finančné náklady na realizáciu tohto procesu vo výške 116 674 EUR sú vypočítané odhadovaným cenovým rozdielom medzi predajnou cenou starých zásob a nákupnou cenou zásob z novej úrody vo výške 200 EUR / t. Čiže predpokladané náklady na dofinancovanie zámeny ryže sú celkovo vyčíslené na **cca 235 744 EUR**.

Ryžu Správa rezerv skladuje vo vlastných skladoch na strediskách Správy rezerv, preto nie sú potrebné ďalšie finančné prostriedky na úhradu výdavkov za jej ochraňovanie.

Cukor kryštálový zastupuje v rámci potravinových položiek ŠHR zdroj energie pre ľudský organizmus. V produkcii cukru je Slovenská republika sebestačná, nie je potrebný jeho import zo zahraničia. Jeho výhodou je dlhodobá skladovateľnosť, pretože nemá určenú dobu spotreby. Môže byť určený ako na ďalšie spracovanie, tak i na priamu spotrebu. Správa rezerv zamieňa zásoby cukru v 10-ročných intervaloch.

Ďalšou položkou, časť ktorej je potrebné v rokoch 2022 zameniť, sú zásoby cukru kryštálového v množstve 1 068,127 t. Pri odhadovaní finančných výdavkov na zámenu cukru vo výške **384 526 EUR** bola použitá taxácia rozdielu medzi predajnou a nákupnou cenou cukru vo výške 300 EUR / t bez DPH (360 EUR / t s DPH) (cenový rozdiel pri poslednej zámene).

Cukor Správa rezerv skladuje vo vlastných skladoch na strediskách Správy rezerv, preto nie sú potrebné ďalšie finančné prostriedky na úhradu výdavkov za jeho ochraňovanie.

Správa rezerv sa v súčasnosti čiastočne podieľa za zabezpečovaní energetickej bezpečnosti SR udržiavaním zásob čerstvého **jadrového paliva** v zásobách ŠHR prostredníctvom ochraňovateľa Slovenské elektrárne, a.s. V súvislosti s vývojom aktuálnej bezpečnostnej situácie, uvalovaním sankcií na Ruskú federáciu, hrozbou zastavenia dodávok viacerých druhov energetických nosičov (vrátane jadrového paliva) a s hľadaním riešení na znížení energetickej závislosti SR, ako aj so snahou posilniť a stabilizovať energetický trh v SR, Správa rezerv navrhuje navýšiť zásoby jadrového paliva vo vlastníctve štátu nákupom palivových kaziet v počte 36 ks.

Východiskom výpočtu nákladov na doplnenie 36 ks kaziet vo výške **8 274 826 EUR** (s DPH) bola priemerná jednotková cena za jadrové palivo nakúpené v rámci jeho zámeny za roky 2020 - 2022.

Správa rezerv vytvára a udržiava za účelom potrebnej okamžitej pomoci obyvateľstvu pri riešení vzniknutých krízových situácií **pohotovostné zásoby**. Ich dôležitosť sa ukazuje pri riešení lokálnych mimoriadnych udalostí a požiadaviek príslušných orgánov krízového riadenia, predovšetkým obcí alebo okresných úradov, ktorí za účelom najmä núdzového ubytovania požadujú od Správy rezerv rôzne prostriedky na odpočinok, resp. hygienické prostriedky. V minulosti Správa rezerv takto poskytla pohotovostné zásoby niekoľkým subjektom, čím napomohla riešiť dočasné núdzové ubytovanie obyvateľstva. Situácia týkajúca sa odídencov na Ukrajine však poukázala na požiadavku doplnenia pohotovostných zásob do cieľových stavov tak, aby v prípade potreby a požiadaviek oprávnených orgánov mohla Správa rezerv vyskladniť potrebný materiál s tým, že stále bude na sklade dostatok pre prípadné riešenie iných krízových javov, resp. požiadaviek ďalších orgánov krízového riadenia. Z tohto dôvodu plánuje Správa rezerv dopĺňať v zmysle materiálu Návrh tvorby na roky 2021 – 2022, ktorý bol schválený vládou Slovenskej republiky uznesením č. 428 dňa 21. júla 2021, pohotovostné zásoby do optimálnych cieľových stavov v skupinách PZ 2.2. Základné hygienické prostriedky a PZ 2.4. Prostriedky na oddych v zmysle pridelených finančných prostriedkov.

SUMARIZÁCIA

tabuľka č. 1

P. č.	NÁZOV	MNOŽSTVO	FINANČNÉ NÁKLADY CELKOVÉ	VLASTNÉ ZDROJE NA MRÚ*	POTREBA NAVÝŠENIA
1	pšenica potravinárska	27 000 t	10 260 000,00 EUR	3 340 900,00 EUR	6 919 100,00 EUR
2	ryža lúpaná	783,485 t	316 791,00 EUR	81 047,00 EUR	235 744,00 EUR
3	cukor kryštálový	1 068,127 t	384 526,00 EUR	0,00 EUR	384 526,00 EUR
4	jadrové palivo	36 ks	8 274 826,00 EUR	0,00 EUR	8 274 826,00 EUR
SPOLU:					15 814 196,00 EUR

*MRÚ = mimorozpočtový účet Správy rezerv

Tabuľka č. 2

P. č.	NÁZOV	CHÝBAJÚCE MNOŽSTVO	MJ	CENA ZA MJ	CENA CELKOM
PZ 2.2. Základné hygienické prostriedky					
1	Toaletné mydlo	20 000	ks	0,50 EUR	10 000,00 EUR
2	Dezinfekčný prostriedok na ruky	20 000	ks	7,00 EUR	140 000,00 EUR
3	Uterák	10 045	ks	10,00 EUR	100 450,00 EUR
4	Vreckovky hygienické	20 000	bal	0,10 EUR	2 000,00 EUR
5	Toaletný papier	20 000	ks	0,40 EUR	8 000,00 EUR
6	Dámske hygienické vložky	4 000	bal	1,50 EUR	6 000,00 EUR
7	Detské plienky	150	bal	15,00 EUR	2 250,00 EUR
8	Igelitové vrece na odpadky	18 850	ks	0,25 EUR	4 712,50 EUR
PZ 2.4. Prostriedky na oddych					
1	Karimatka	13 354	ks	13,00 EUR	173 602,00 EUR
2	Nafukovací matrac	15 047	ks	15,00 EUR	225 705,00 EUR
3	Pumpa nafukovacia ručná	509	ks	8,00 EUR	4 072,00 EUR
4	Spací vak	14 415	ks	30,00 EUR	432 450,00 EUR
5	Prikrývka (deka)	13 632	ks	14,00 EUR	190 848,00 EUR
6	Stan veľkokapacitný s príslušenstvom	100	súpr	23 000,00 EUR	2 300 000,00 EUR
SPOLU:					3 600 089,50 EUR

tabuľka č. 3

P. č.	NÁZOV	POTREBA NAVÝŠENIA
1	Materiál na plnenie opatrení hospodárskej mobilizácie v oblasti vodného hospodárstva a integrovaného záchranného systému	500 000,00 EUR

SPOLU doplnenie zásob ŠHR (tabuľka č. 1 - 3):	19 914 285,50 EUR
---	-------------------

tabuľka č. 4

P. č.	NÁZOV	VLASTNÉ ZDROJE ZO ŠTÁTNEHO ROZPOČTU	POTREBA NAVÝŠENIA
1	Kúpa pozemkov	0,00 EUR	809 000,00 EUR

SPOLU CELKOM (tabuľky č. 1 – č. 4):	20 723 285,50
-------------------------------------	---------------

ZÁVER

Správa rezerv ako ústredný orgán štátnej správy a dôležitý element krízového riadenia Slovenskej republiky preukázala svoju významnosť a dôležitosť pri riešení dopadov pandémie koronavírusu COVID-19, počas ktorej zabezpečila a neustále poskytuje oprávneným žiadateľom osobné ochranné prostriedky, zdravotnícke pomôcky, či antigénové testy na identifikáciu ochorenia vírusu COVID-19. Správa rezerv má aktuálne obstarané, naskladnené a pripravené na použitie stanovené položky osobné ochranné prostriedky a zdravotnícke pomôcky s viac ako 100 percentným naplnením optimálneho cieľového stavu, čím je pripravená absorbovať požiadavky orgánov krízového riadenia v prípade príchodu ďalšej vlny variantu COVID-19.

Vzhľadom na to, že zabezpečenie požiadaviek rozpracovaných v tomto materiáli by dokázalo zlepšiť pripravenosť Slovenskej republiky v ďalších oblastiach krízového riadenia štátu, Správa rezerv presadzuje zmenu účelu použitia finančných prostriedkov určených na nákup a obstaranie položiek súvisiacich s pandemiou COVID-19 na zabezpečenie doplnenia a tvorby ŠHR.

Zmenou účelu použitia kapitálových výdavkov v kumulatívnej hodnote 20 723 285,50 EUR nebudú ohrozené a stále budú zabezpečené dostatočné rozpočtové prostriedky na budúce obstarávanie osobných ochranných prostriedkov a zdravotníckych pomôcok na riešenie pandémie COVID-19.